

REGULERING AV FANGST AV SNØKRABBE I 2026

1 SAMMENDRAG

Totalkvoten for snøkrabbe er fastsatt til 12 336 tonn, noe som er omtrent på nivå med inneværende år.

Fiskeridirektøren ber om innspill på om ordning for levering av levende fangst skal videreføres, og hvordan en slik ordning eventuelt skal innrettes.

Fiskeridirektøren viser til at stabilitet og forutsigbarhet i reguleringene er en vesentlig forutsetning for næringen. Det foreslås at fangsten reguleres med garanterte fartøykvoter med 10 % overregulering. Forslaget innebærer at det ikke fastsettes refordelingsdato eller utseilingsfrist.

Det foreslås ut forbud mot utkast av snøkrabbe over minstemål, samt død og døende snøkrabbe, for å begrense unødvendig dødelighet og bidra til å unngå redusert bestand.

2 GENERELT

Fra 1. januar 2015 ble det innført et generelt forbud mot å fangste snøkrabbe for norske og utenlandske fartøy på norsk kontinentalsokkel. For norske fartøy gjelder også forbudet på andre land sin kontinentalsokkel. Det ble innført begrensninger i deltakelsen og nye vilkår for å delta i fangst av snøkrabbe fra 1. januar 2025. Det er 30 fartøy som har fått tillatelse til å delta på nye vilkår.

3 FANGST I 2024

Fra 1. juli 2019 ble det innført en egen snøkrabbetillatelse i konsesjonsforskriften, og 70 fartøy hadde en slik tillatelse i 2024. Antall deltakende fartøy var langt lavere.

Fra og med 2022 ble det innført kvotefleksibilitet, noe som innebærer at dersom totalkvoten overfiskes eller det gjenstår kvantum kan inntil 10 % av denne totalkvoten belastes eller overføres til det påfølgende kvoteåret.

Totalkvoten var fastsatt til 10 300 tonn snøkrabbe for 2024. Av totalkvoten kom 542 tonn i fradrag for overfisket kvote i 2023, jf. ordningen med kvotefleksibilitet, slik at kvoten i 2024 utgjorde 9 758 tonn. Det ble avsatt 71,5 tonn til forsknings- og forvaltningsformål.

Totalt ble det fangstet 10 464 tonn i 2024 og 21 fartøy deltok i fangsten. Fangsten var regulert som fritt fiske. Totalkvoten ble beregnet oppfisket og fangsten ble stoppet med virkning fra 19. mars.

Totalkvoten ble fastsatt til 12 725 tonn snøkrabbe i 2025. Etter at 706 tonn som ble fisket over kvoten i 2024, ble trukket fra årets kvote, jf. ordningen med kvotefleksibilitet, utgjør totalkvoten 12 019 tonn.

NFD besluttet at 10 % av totalkvoten skal avsettes en ordning for levende fangst av snøkrabbe. Avsetningen utgjør dermed 1 202 tonn. Det ble i tillegg avsatt 362 tonn til forsknings- og forvaltningsformål.

Ved årets start var saksbehandlingen av søknadene om tillatelse til å delta ikke avsluttet. Endelig deltakelse var dermed ikke kjent, og det medførte noen utfordringer med å regulere fisket. Etter 1. januar 2025 ble det innvilget åtte tillatelser til å delta, og endelig antall tillatelser er dermed 30.

Fangsten er regulert med maksimalkvoter på 650 tonn, hvorav 250 tonn er garantert. Det ble fastsatt en refordelingsdato 1. april, noe som innebærer at Fiskeridirektoratet kan endre eller oppheve både maksimalkvoten og den garanterte kvoten etter 1. april.

Siste frist for utseiling ble fastsatt til 15. mars. Utseilingsfristen gjelder ikke for fartøy som fikk tillatelse etter 1. januar 2025. Alle fartøy som fikk tillatelse før 1. januar, hadde utseiling før fristen.

Fangst på maksimalkvotene ble stoppet med virkning fra 27. april og fangsten fortsatte på garanterte kvoter.

Fiskeridirektoratet varslet stopp i fangst på garanterte kvoter med virkning fra 8. mai, men NFD opphevet stoppen før den trådte i kraft.

NFD ba i mai Fiskeridirektoratet gjennomføre en høring:

- om stopp i fangst på garanterte kvoter ikke skal gjelde for fartøy som har blitt tildelt snøkrabbetillatelse etter 1. januar 2025.
- om kvotefleksibilitetsordningen skal benyttes, det vil si om eventuelt overfiske i 2025 skal komme til fratrekk på kvoten i 2026

Resultatet av høringen er at stopp i fangst på garanterte kvoter ikke skal gjelde for fartøy som har blitt tildelt snøkrabbetillatelse etter 1. januar 2025, og at kvotefleksibilitetsordningen ikke skal benyttes. Det vil si at eventuelt overfiske av totalkvoten i 2025, ikke skal komme til fratrekk i 2026. Det presiseres at fangst på garanterte kvoter ikke er stoppet for noen fartøy, og at Fiskeridirektoratet legger til grunn at alle fartøy kan fiske sine garanterte kvoter ut året. Det er svært få fartøy som har garantert kvantum igjen, og det vil utgjøre lite kvantum totalt sett.

Vi ser av tabell 1 at totalkvoten er overfisket med vel 200 tonn så langt i år. Det er 24 fartøy som har deltatt i fangsten så langt, hvorav 22 har utnyttet de garanterte kvotene fullt ut. De seks fartøyene som ikke har deltatt i fangsten, er fartøy som fikk tillatelse etter 1. januar.

Det er fastsatt en fredningsperiode der det er forbudt å drive fangst av snøkrabbe i perioden fra og med 1. juli til og med 30. november. Det kan dermed tenkes at noen fartøy vil utnytte sine garanterte kvoter i desember.

Tabell 1: Kvote, fangst og restkvote av snøkrabbe i 2025 (tonn)

Kvotetype	Kvote	Fangst	Restkvote
Ordinær kvote	10 456	11 533	-1 077
Ordning for levering av levende snøkrabbe	1 202	639	563
Forskning	361	69	292
Totalt	12 019	12 241	-222

Kilde: Landings- og sluttseddelregisteret per 8.10.2025

Som nevnt, ble 10 % av totalkvoten avsatt ordning for levering av levende snøkrabbe. Fartøy som skal delta i ordningen må sende påmelding til Fiskeridirektoratet. Fartøy som skal delta i ordningen må være egnet og utrustet for håndtering av levende snøkrabbe og ha en leveringsavtale med et mottak. Påmeldingen måtte være innen en nærmere frist, men fristen ble opphevet som følge av at endelig deltakelse ikke var avklart.

Avsetningen ble fordelt til påmeldte fartøy i januar, og det ble fastsatt en garantert tilleggskvote på 60 tonn til levering av levende snøkrabbe. Per medio oktober har alle fartøy meldt seg på ordningen, med unntak av to som ikke har deltatt i fangsten ennå. Så langt i år har 17 fartøy levert fangst på ordningen, og vel halve avsetningen er benyttet.

5 REGULERING AV FISKET I 2026

NFD har fastsatt totalkvoten for snøkrabbe i 2026 til 12 336 tonn. Det er i tråd med anbefalingen fra Havforskningsinstituttet, og er 389 tonn lavere enn i 2025.

Fiskeridirektoratet viser til pågående prosess med fastsettelse av forsknings- og undervisningskvoter for 2026. Størrelsen på kvanta som avsettes til undervisnings- og forskningsformål for 2026 er først kjent når endelig forskrift fastsettes rett før årsskiftet. En eventuell avsetning til forskning og undervisning vil gå til fradrag på totalkvoten.

5.1 KVOTEFLEKSIBILITET

Som tidligere nevnt ble det fra og med 2022 innført kvotefleksibilitet, noe som innebærer at dersom totalkvoten overfiskes eller det gjenstår kvantum kan inntil 10 % av denne totalkvoten belastes eller overføres til det påfølgende kvoteåret. Det legges til grunn at overfiske i 2025 ikke skal komme til fratrekk i 2026. Fiskeridirektoratet mener at ordningen med kvotefleksibilitet er en hensiktsmessig ordning ettersom det fremdeles kan være noe usikkerhet rundt deltakelse. Det er i tillegg lang vei til feltet, og et stort antall teiner benyttes. Stopp i fangst bør varsles i svært god tid, to til tre uker i forkant, og det kan dermed være vanskelig å «treffe» med stopp i fangsten.

Fiskeridirektøren foreslår at ordningen med kvotefleksibilitet videreføres fra årsskiftet 2026/2027. Dersom totalkvoten overfiskes, eller det gjenstår kvantum, kan Fiskeridirektoratet belaste eller godskrive inntil 10 % av denne totalkvoten til det påfølgende kvoteåret.

5.2 ORDNING FOR LEVERING AV LEVENDE FANGST

I 2025 ble det avsatt 10 % av totalkvoten til en avsetning for ordning for levering av levende snøkrabbe.

Totalt er det landet 2 401 tonn levende snøkrabbe i 2025, hvorav 639 tonn på tilleggskvoten. Det vil si det er landet 1 762 tonn levende krabbe på ordinær kvote, av til sammen 11 fartøy. Dette er en vesentlig økning i landing av levende snøkrabbe fra foregående år.

Tabell 2: Fangst av snøkrabbe (tonn) fra norske fartøy fordelt på produkttilstand og år

Produkttilstand	2022	2023	2024	2025	Totalt
Klør	7 343	7 132	10 220	9 758	34 453
Levende	621	453	187	2 401	3 662
Rund	1	7		14	22
Totalt	7 965	7 592	10 407	12 173	38 137

Kilde: Landings- og sluttseddelregisteret i Fiskeridirektoratet per 8.10.2025
Kvotetype vanlig kvote og tilleggskvote (2025). Forskningsfangst ikke inkludert.

På grunn av avstand til feltet, vil vi anta at det er særlig for landindustrien i Finnmark at ordningen for levering av levende snøkrabbe vil være viktig. Etter det Fiskeridirektoratet får opplyst er det 4-5 mottak som er i stand til å håndtere levende snøkrabbe. Særlig sett i lys av kvotesituasjonen for hvitfisk i nord, blir snøkrabbe pekt på som et viktig alternativ.

Både for flåte- og industrileddet er stabilitet og forutsigbarhet sentralt. Det pekes på viktigheten av at ordningen må få virke over tid, ettersom det er nødvendig å bygge kompetanse og etablere seg på markedet. Landindustrien peker på at det er særlig i perioden november – februar det er etterspørsel etter levende snøkrabbe i markedet. Gjennomsnittspris på levende snøkrabbe har økt fra 63,68 kr/kg i 2024 til 82,41 kr/kg i 2025. Også gjennomsnittsprisen på fryst krabbe har økt betraktelig, fra 68,90 kr/kg i 2024 til 130,68 kr/kg i 2025.

Fiskeridirektoratet er kjent med at det har vært utfordringer knyttet til levering av levende krabbe både når det gjelder håndtering om bord, ved landing på grunn av liten kapasitet ved mottak, høy dødelighet og utkast. Dette påvirker både kvalitet og dyrevelferd. Fiskeridirektoratet har dialog med Mattilsynet når det gjelder disse spørsmålene.

Som det fremgår av tabell 2, er det i 2025 landet betydelig mer levende krabbe enn tidligere år. Av kommersiell fangst er ca. 20 % i denne kategorien, og ca. 73 % av krabben som er landet levende er belastet fartøyenes ordinære kvote. Det kan derfor sies at et mål om en betydelig økning i landinger av levende krabbe er oppnådd uavhengig av ordningen med tilleggskvote.

Ordningen med påmelding for å få tilleggskvote for levering av levende krabbe har ikke fungert helt etter hensikten. Nesten alle fartøy meldte seg på, mens det så langt er landet levende krabbe fra 11 fartøy. Dersom ordningen skal videreføres, foreslår Fiskeridirektoratet at ordningen innrettes på en annen måte.

Fiskeridirektøren ber om innspill på om ordning for levering av levende snøkrabbe bør videreføres, og eventuelt hvordan ordningen skal innrettes.

Dersom ordningen videreføres, foreslår Fiskeridirektoratet at alle fartøy kan delta uten påmelding. Alternativt kan fartøy som leverer levende krabbe i 2025 få en tilleggskvote i 2026.

5.3 KVOTER PÅ FARTØYNIVÅ

Fangst av snøkrabbe har tidligere vært regulert som fritt fiske innenfor totalkvoten. De siste årene har deltakelsen og fisketakten økt, og fangsten har blitt stoppet tidligere og tidligere på året. Inneværende år er første året fangsten har vært regulert med maksimalkvoter med garanterte kvoter i bunn. Vi ser at omtrent samtlige fartøy som har deltatt i fangsten har utnyttet sine garanterte kvoter.

Det vil være rimelig å anta at samtlige fartøy, eller de aller fleste, fartøyene som har fått tillatelse, vil delta i fangsten til neste år. Dette gjør at det trolig ikke vil være rom for særlig overregulering av kvoter på fartøynivå. Det kan tenkes at det er fornuftig å ha 10 % overregulering fra årets start, dette er innenfor rammene av kvotefleksibilitet på totalkvoten.

I inneværende år ble det benyttet garanterte kvoter som var garantert fram til en dato (1. april) som var kunngjort fra årets begynnelse. Dette er noe uvanlig reguleringsform, og i høringen i mai var det flere høringsinstanser som tok til orde for at garanterte kvoter måtte være garanterte hele året. Det kan derfor synes om garanterte kvoter fram til refordelingsdato er en lite hensiktsmessig reguleringsform.

Det er ønskelig med et forutsigbart reguleringsopplegg, og det er flere som har uttalt at de ønsker seg bort fra olympisk fiske.

Et alternativ kan derfor være å regulere fangsten med garanterte kvoter hele året. Garanterte kvoter fastsettes vanligvis ved at total- eller gruppekvote deles flatt på antall tillatelser/fartøy/kvotefaktorer i fiskeriet. Dersom det ikke fastsettes refordelingsdato eller utseilingsfrist, vil det trolig ikke være rom for å foreta noen refordelinger i løpet av sesongen.

Med utgangspunkt i en disponibel kvote etter avsetninger til ulike formål, på 11 000 tonn som et regneeksempel, vil garanterte kvoter kunne utgjøre 367 tonn uten overregulering, eller 404 tonn med 10 % overregulering.

Dersom det er ønskelig å ha en refordelingsdato, foreslår Fiskeridirektøren å ha maksimalkvoter med 10 % overregulering fra årets start og fastsette en refordelingsdato.

Fiskeridirektøren foreslår at fangsten reguleres med garanterte kvoter med 10 % overregulering.

Fiskeridirektøren foreslår at det ikke fastsettes refordelingsdato eller utseilingsfrist.

5.4 FORBUD MOT UTKAST

Snøkrabbe er ikke omfattet av ilandføringspåbudet. Det innebærer at det ikke er ulovlig å kaste ut krabbe, selv om den ikke er levedyktig. Havforskningsinstituttet (HI) har i bestandsrapporten for 2026 bemerket problematikk knyttet til at krabbe over minstemål blir sortert ut, og at dette kan føre til økt dødelighet særlig i perioden etter snøkrabbens skallskifte på høsten. NFD har bedt Fiskeridirektoratet om å høre spørsmålet om det bør innføres utkastforbud eller rapporteringsplikt for utkast av snøkrabbe over minstemål. Dette for å begrense økt dødelighet ved utkast av snøkrabbe over minstemål, og av hensyn til å unngå forringelse av bestanden.

Fangst av snøkrabbe retter seg mot store hannkrabber, mens krabber under minstemål og bløtkrabber sorteres og slippes ut igjen. Minstemålet er fastsatt til 95 mm skallbredde. Størrelsen på kjønnsmodne hannkrabber varierer fra 40 til 160 mm skallbredde, og 38 – 100 mm for hunnkrabber. Siden svært få hunnkrabber blir 95 mm i skallbredde, er gytebestanden av hunner godt beskyttet. Det er ikke kjent hvor stor andel fangsten som gjenutsettes eller hvordan dette påvirker bestand og dyrevelferd. Det er ønskelig at seleksjon reguleres ved bruk av masker eller fluktåpninger tilpasset minstemålet for snøkrabben.

Seleksjon av snøkrabbe under minstemål er en viktig del av å bidra til å sikre fremtidig god forvaltning og vekst i snøkrabbestanden. Fiskeridirektoratet har prioritert dette i sitt utviklingsarbeid. Det vises til sak 1/2025:

«Fiske etter snøkrabbe er regulert med minstemål, men det er ikke noen krav til seleksjonsinnretning eller fluktåpning i teiner. I andre teinefiskerier kan utsortering på fartøyet foregå med svært høy grad av overlevelse. I snøkrabbefisket er overlevelse ved utsortering og gjenutsetting på fartøyet heftet med stor usikkerhet. Overlevelse er i hovedsak begrenset av temperatur og tid før individet settes tilbake i sjøen. Snøkrabben kan miste/slippe bena etter en tid. Mengde is rundt fartøyet og løsning for gjenutsetting er også faktorer som påvirker overlevelse. Ved overgangen fra «fritt fiske» på totalkvote til fartøykvoter, vil utsorteringsgraden ha større fokus hos den enkelte aktør. Det har vært gjort noen forsøk med fluktåpninger fra både Havforskningsinstituttet/ Nofima og Universitet i Tromsø, men det foreligger ingen rasjonell og god løsning enda. Fiskeridirektoratet er av den oppfatning at det er viktig med en løsning som reduserer behovet for sortering på fartøyet, både av etiske og ressursmessige hensyn. Derfor settes dette arbeidet opp i 2026.»

I 2024 registrerte HI at andelen skadde snøkrabber over minstemålet, fanget i teiner, var 20 %. Dette representerer en økning fra året før, da nivået var rundt 8 %. Registreringene ble imidlertid ikke utført systematisk dette året, noe som kan tyde på at det faktiske tallet kan ha vært høyere. Til sammenlikning har det i fangst av kongekrabbe blitt observert en økende andel skadde krabber, der håndteringsskader under sortering blir trukket fram som en av de vanligste årsakene.

HI anbefaler at alt utkast må rapporteres og at det gjøres videre undersøkelser av seleksjon, ombordsortering og gjenutsetting, slik at skadeomfang, overlevelse og velferd på snøkrabbe kan evalueres.

Etter Fiskeridirektoratet sitt syn vil en rapporteringsplikt for utkast vanskelig kunne kontrolleres i praksis. Sjøtjenesten har vanligvis utplassert inspektør på ett av fartøyene som

deltar i fangst av snøkrabbe. En ordning med rapporteringsplikt vil stå og falle på om næringen er motivert til å følge et slikt påbud. Det er grunn til å tro at næringen vil ha insentiv til å unnlate slik rapportering om det mistenkes at rapportering om utkast i store kvanta kan medføre fangstrestriksjoner.

Fiskeridirektoratet sine erfaringer tilsier at utkast av snøkrabbe bidrar til å øke dødeligheten, av flere årsaker. Snøkrabben er sårbar i kald luft ved håndtering om bord på fartøyet. Både tid og fysisk håndtering er viktige faktorer som påvirker overlevelse ved gjenutsetting. Snøkrabben kan lett knekke klør når det er kaldt, og ved utkast øker sannsynligheten for skade. Det vil vokse ut nye klør, men i mellomtiden er krabben mindre egnet til å ta til seg næring, bevege seg og også kjempe/forsvare seg mot andre krabber. En annen viktig årsak til økt dødelighet er sjansen for at utkastet krabbe havner på sjøisen og ikke i vannet. Snøkrabben kan ikke overleve på isen. Et utkastforbud vil etter vår vurdering begrense unødvendig dødelighet og bidra til å unngå redusert bestand. Dette vil kunne redusere lønnsomheten noe i fiskeriet på kort sikt. Ettersom det er forbudt å fangste snøkrabbe i perioden når krabben er mest sårbar på grunn av skallskifte, legges det til grunn at et utkastforbud som også omfatter bløtkrabbe ikke vil ha særlig negativ betydning.

Fiskeridirektøren foreslår et generelt forbud mot utkast av død eller døende snøkrabbe, samt forbud mot utkast av snøkrabbe over minstemål.

5.5 VIDEREFØRING AV ANDRE BESTEMMELSER

Fiskeridirektøren viser til følgende gjeldende reguleringstiltak:

- Forbud mot å fangste snøkrabbe i perioden 1. juli til 30. november.
- Tillatt med inntil 20 % bløtkrabbe. Dersom innblanding av bløtkrabbe overstiger 20 % må fartøyet skifte fangstfelt.
- Rapportering av innblanding av bløtkrabbe til Fiskeridirektoratet.
- Fiskeridirektoratet kan forby fangst av snøkrabbe i perioder og områder dersom biologiske hensyn tilsier dette.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre fredningsperioden og bestemmelsene vedrørende innblanding av bløtkrabbe.